

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 398 בס"ד ערש"ק פרי' משפטים (פסחים) כ"ב שבט תשע"א

פסחים יקריים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כ"א, א) מודגש 'לפניהם' מלשון הקדמה. לימדה תורה שיהיו המשפטים היינו המצוות שבין אדם לחברו לפני המצוות שבין אדם למקום בענין דרך ארץ קדמה לתורה.

(רבי בונם מפשיסחא)

כי תקנה עבד עברי וגו' (כ"א, ב) פרשת משפטים פותחת בדין עבד עברי (ולא כתוב עבד ישראל כי מסתמא זה אדם שפל זול ופשוט ואין עליו יותר מאשר השם עברי) ללמדנו שלא יזלזל במשפט העבד לדרחות את דינו ולמפל כביכול במשפטים יותר חשובים, אדרבה נמפל בו ובוה יעזרו לו לשנות את מעמדו בתום עבודתו כעבד. (ע"פ: ענפים, ועמק דבר להנצי"ב)

ורצע אדניו את אונו במרצע (כ"א, ו) רש"י: ומה ראה אוזן להרצע מכל שאר האברים שבגוף? אמר ריב"ז אוזן זאת ששמעה על הר סיני לא תגנב והלך וגנב תרצע ע"כ. פירוש עבד זה שמע ציוויים אלו על הר סיני מפי הקב"ה שגלוי וידוע לפניו שלפעמים נקלע אדם למצב של עניות ודחקות ובכל זאת צוה לא תגנוב ואמר כי לי בני ישראל עבדים מובן אם כן שגם בשעת דחקו היה העבד צריך לשים בה' מבטחו ולהאמין שהזן ומפרנס לכל בריותיו יעזור גם לו ויחלצו ממצוקתו.

ואם שור נגח הוא מתמול שלשום וגו' השור יסקל וגם בעליו יומת (כ"א, כ"ט) רש"י: יומת בידי שמים. נראה מכאן שאין לשון מיתה דיקא בכליון חיים אלא אפשרי בהשפלה כלשון הגמרא במסכת תמיד (ל"ב) מה יעשה האדם ויחיה ימית עצמו כלומר ישפיל. כן מי ששורו המית איש או אשה צריך לחשוב ולהתבונן היטב עד כדי השפלה על הנעשה...

ונקרב בעל הבית אל האלקים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו (כ"ב, ז) במה יכול בעל בית פשוט להתקרב אל האלקים? אם לא שלח ידו במלאכת רעהו אם אינו נוגע במה ששייך לחברו זה לכד מספיק כדי להיות קרוב להש"ת.

על כל דבר פשע וגו' אשר יאמר כי הוא זה וגו' (כ"ב, ח) "על כל דבר פשע" - מעל לכל חטא ופשע הוא זה "אשר יאמר" שכן אדם קרוין מחומר יאמר על עצמו "כי הוא זה" שהוא איזה יש כלומר שהוא אישיות חשובה מיוחדת, כי חטא הנאוו וההתנשאות קשה מכולם.

וכי ישאל איש מעם רעהו וגו' (כ"ב, י) כל אדם קיבל את נשמתו בהשאלה לנצלה לטוב. ושואל חייב אפילו באונסין, ואיך תוכל איפה האדם לפטור עצמו מן הדין על העבירות שעשה באונס ובשגגה אלא "אם בעליו עמו" בחינת שוויתי ה' לנגדי תמיד שהשכין את ה' בלבו ונשא בעול מלכות שמים תמיד, לא ישלם כדין בעליו עמו...

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך... (כ"ב, י"ד) אם כסף תלוה כלומר שיש לך כסף יותר מכפי צורך עד שאתה יכול גם להלוות דע לך כי את העני עמך. כלומר את חלקו של העני אתה מחזיק אצלך... (מתוך אור החיים)

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך... (כ"ב, י"ד) אמרו חז"ל (פסחים ט.) האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור, ה"פ באמת אין חולה בבית הנודב ולמה הוא אומר כך? כדי שלא לבייש את העני שמקבל צדקה בחנם, הריהו בא ואומר לו שהנתינה לטובת עצמו כדי שיחיה בני - הרי זה צדיק גמור וזהו אם כסף תלוה את עמי, באיזה צד? העני עמך אומר לעני שהוא עושה עמו חסד בזה שמקבל את הכסף. (חתם סופר)

ויעל משה אל ההר ויכס הענן את ההר (כ"ד, ט"ז) כאשר האדם עולה אל ההר השכינה יורדת אל ההר כנגדו, מלמד שצורך האדם להשתדל וכאשר משתדל השכינה יורדת לקראתו, כענין מה שאמרו חז"ל פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם.

(באהלה של תורה)

האשק שיחת הרא"ש ז"ע א"א פרושת וישה קהל"ה (קטע שלישי: סוף) הלאה ל'צפ"ס ע"י א.א.

יפול בשעת נסיון. הסכנה היא לא שמא ח"ו יקרה לו משהו, זה הרי נסיון ולא עונש, והרבש"ע נותן לו את הנסיון כפי כחו והוא נותן לו כוחות שלא יפול, הפחד שלו צריך להיות שלא יאבד את התחושה שהוא תלוי באמא.

זה שעובד על עצמו וחי עם הסיבות, כאשר הוא מגיע לידי נסיון הוא מכיר שהנסיון הוא סיבה מאת השי"ת, והוא לא מפחד שמא יקרה לו משהו מזה שהוא עומד בנסיון, הרי אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו והוא נותן לו את הנסיונות רק לפי כוחותיו, והוא רוצה שלא יפחד מהנסיון. כשהקב"ה מביא אותו לידי נסיון אין רצונו לייסר אותו ולא להרוג אותו, הוא הביא אותו לידי נסיון בכדי שלא ישכח שהוא נמצא בסכנה הגדולה ביותר, ובפחד הכי חזק, שלא יתנתק מה"כגמול עלי אמו". והוא רוצה שיהיה לו פחד מהסכנה שלא יאבד את התחושה שהוא חי עם מלך מלכי המלכים הרבש"ע כתינוק בחיק אמו. וזה שרוצה לעבור את הנסיון כראוי, ובשעת נסיון הוא חי בפחד הזה אז מתגלים לפניו האורות של שבעת ימי בראשית. כי מה שכתוב שהקב"ה הצפין את האור לצדיקים "לעתיד לבוא", אין הכוונה לעולם האמת לאחר מאה ועשרים, האורות הללו נצפנו עבור מי שזוכה לעבור את המעבר הזה בעודנו חי.

ועל כן, בכדי להגיע אל התכלית, שומה על כל אחד ואחד לעבוד עם עצמו שתמיד יחיה בדרכים הללו של הסכנה. ועליו ללמוד מן

ובכדי לבוא לבחינה זו עלינו ללמוד מיעקב אבינו שעבר הרבה יסורים עד שהגיע לשלימות, לבחינת תפארת. בכח מה הוא הגיע לשלימות הזו? בגלל שלא נשבר מכל מציאות הנסיונות שלו, הוא נשאר רק בפחד, ובכח הפחד הוא נאחו בקדושה כגמול עלי אמו. הסכנה הגדולה ביותר שהיה שרוי בה לא הביאה אותו לידי יאוש, להיפך, הוא נוכח לראות שיש מציאות שמחיה אותו, והוא נאחו בה עד שהגיע לישוב, דהיינו לשלימות של בחינת תפארת. וממנו אנו כולנו יכולים ללמוד. ניסיונות ויסורים מוכרחים כולם לעבור, לא יכול להיות אחרת. אולם אם בשעת נסיון יעמוד בפחד, ולא פחד מהנסיון ומהאסון ש(כביכול) מתרגש ובא עליו, רק פחד שבנסיון הזה לא יאבד את הבחינה של "כגמול עלי אמו" ו"בהמות הייתי עמך", יגיע כל אחד לשלימות שלו, לבחינת תפארת. ואז כבר לא נריב אחד עם השני, ולא תהיה שנאת אחים.

ויש לנו ממי ללמוד איך לעמוד בנסיונות, אחרי כ"כ הרבה דורות אנו רואים שכל אלו שהלכו באמונה פשוטה נשאר זכרם לעד, ובכל פרשה בתורה מדובר מהצדיקים הללו מה שעבר על כל אחד מהם בימי חייו. ומזה אנו יכולים ללמוד שכל אחד צריך לעבור ואף אחד לא יכול להתחמק מהנסיונות שלו, רק צריך לבקש מהרבש"ע "אל תביאני לידי נסיון" שלא יכשל בנסיון. וכאשר הרבש"ע מביא אותו לידי נסיון הוא צריך להלביש את עצמו בפחד מן הסכנה בה הוא שרוי שלא

האימיתיים - כדוגמת רבי עקיבא - שלמדו את המלחמה הזו מהקליפה. כל ימיו של רבי עקיבא היה משתוקק "מתי יבוא לידי ואקיימנו", מתי אגיע למדריגה של הקליפה שלא אפחד ואלחם עם עצמי כל הזמן. וכמו שהיא יודעת את סופה שיהיה לה שלימות של כליון ומחמת זה היא לא מרפה בכל רגע ורגע, גם רבי עקיבא תיאר לעצמו בכל נשימה את סופו, וכל ימיו חי את ה"מסרקות של ברזל", ובקש מהש"ת שיביא אותו לזוה סוף שהוא יהיה סמל לכל עם ישראל. ומעת שהיה רועה צאן ולמד מן המים שכל טיפה ריככה ונקבה את לב האבן, הוא עבד על עצמו שכל יום ויום ובכל רגע ורגע - טיפה אחר טיפה - היה מצטער מתי יבא לידי שהטיפות יבקיעו את לב האבן, ואבוא ל"ולבי חלל בקרבי" ו"אין מתום בבשרי מפני זעמד ואין שלום בעצמי מפני חטאתי", וכאשר יבוא לנסיון הגדול של מסרקות של ברזל לא יגרום החטא, והוא יבוא לשלימות כמו שלקליפה יש שלימות של כליון. לבחינה הזו של שלימות הנפש הגיע רבי עקיבא, וקיים בעצמו "וכל הרשעה כולה כעשן תכלה" ע"י שהעביר מעצמו את ממשלת הזדון של הקליפה.

ומאותם יהודים שעמדו בנסיון ועברו אותו אנו צריכים ללמוד, כמו שהם עברו את הנסיון והמשיכו הלאה כך אנו בעז"ה נעבור את כל הנסיונות. אבל נסיונות מוכרחים לעבור, כי כל הנסיונות הם תיקון לחטא עץ הדעת שבו נפלנו מטה מטה ובגלל זה נשפך כל כך הרבה דם, ואנו מוכרחים להעלות את

היצר הרע וללכת בדרכים שלו - כי ממנו נקח לעבוד את השם. כי היצה"ר יודע שסופו יהיה רע, והוא יודע שבסופו של דבר "כל הרשעה כולה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ", ועם כל זה הוא לא נשבר. הוא רוצה להספיק לתפוס את הרגע הזה, את המשחה הזו, ותמיד הוא רודף אחר השונא שלו - עם ישראל - ללכוד אותו, באמצעות הנסיונות הוא מנסה לתפוש את האדם בנשימה זו ולאבדו.

הרבש"ע מביא את האדם לידי נסיון במטרה שלא יפחד מהנסיון, והוא מראה לו: אל תשכח ממני, אל תאבד את ההכרה, אני שולח לך כל מיני סיבות שונות בכדי שתשים לב שאתה חי עמי כמו בן עם אמו. ועל כן בשעת הנסיון הוא נותן לו סיפוק וחיות, שלא יהיה לו קשה ויוכל להחזיק מעמד. אולם הקליפה מפתה אותו שע"י שיפגום יהיה לו סיפוק ותענוג, ואת אותו תענוג וחיות שהרבש"ע נתן לו עבורו - בכדי שיעמוד בנסיון - היא רוצה שישתמש בו עבורה, בכדי להאריך את הגלות ולעכב את הגאולה. והיא מפתה אותו לגנוב רק באותו רגע, ומתארת לו שרק היום יחטא ומחר כבר לא. היום תעשה כל דבר אסור ומחר לא. ובינתיים היא הצליחה ללכוד אותו, והיא מתקיימת הלאה. כך היא מרוויחה עוד רגע. ובמקום שהאדם ינצל את הסיפוק והחיות למטרה שניתנה לו - להתגבר, ולא לשמוע לקליפה, ולהשאר בצד של הקדושה - הוא נשבר.

אולם על האדם ללמוד מהיצר הרע את דרכי העבודה, ולעבוד להגיע לדרגה של הצדיקים

שיהיה "נהמא דכיסופא", הוא רוצה שכל אחד יעבוד, וכולם ביחד "ברוב עם הדרת מלך", וכש"יעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם" אז נגיע לבחינה של "גלה כבוד מלכותך עלינו", ולכל השונאים תהיה מפלה גמורה, ויהיה מחית עמלק, וכל כלל ישראל יזכו ליהנות מהאורות של שבעת ימי בראשית, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו. כי כל אחד במציאות שלו שהרבש"ע הוריד אותו לעולם לתקן הוא יכול לזכות לזה בשלימות אם רק יהיה עקשן ולא ישבר. ואפילו רואה את עצמו ערום ועריה מכל וכל, גם אז לא ישבר, כי אם היצה"ר שהוא עוד יותר ערום ממנו לא נשבר גם הוא לא צריך להשבר. כי אין אנו חיים רק את הנשימה הזאת. ואם נזכה בנשימה הזאת, נגיע להיסח הדעת, ויתגלה כבוד מלכותו על כל העולם כולו, ומשיח צדקנו יגאלנו.

הניצוצות מכל נהרות הדם שנשפכו ע"י שאנו נגיע לשלימות, ובחינת הגוף של אדם יהיה בשלימות באותה בחינה כמו שהרבש"ע ברא אותו קודם החטא - תוהו ובוהו, אמונה פשוטה.

ואם אנו נאחז אחד בשני, ונלך כולנו יחד ולא נשבר, ולא נפחד שמא ח"ו נשבר בכל בחינה של נסיון שעובר עלינו במשך היום, רק נחיה כולנו תחת הפחד של הסכנה שלא נאבד את בחינת "כגמול עלי אמו", ונזכור ש"כל ימי הייתי מתאוה מתי יבוא לידי ואקיימנה ועכשיו שבא ולא אקיימנה", אז נגיע לבחינת שלימות של צדיקים אמיתיים, ונזכה לבחינת "כל ישראל יש להם (עכשיו) חלק לעולם הבא", ונגיע לכך שהרבש"ע בעצמו יתגלה. לא יצטרכו אז לגילוי מיוחד, כי עצם המציאות אנו נהיה בשלימות זה גופא יהיה הגילוי. הרבש"ע אינו חפץ להתגלות באופן

שהשמחה במעונם

הר"ר אשר ישעי' קרויס ומשפ' לאירוס' הבת
הר"ר הר"ר משה הופמאן ומשפ' לנישואי הנכד
הר"ר מרדכי שלום הופמאן ומשפ' לנישואי הבן
הבה"ח נפתלי זענגער לאירוסיו

י"ל ע"י

מסכת החברותא
רח' עדי 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 פקס:

5080 ח.ד.

ירושלים 91050

לעילוי נשמת

הרה"צ ר' משה ב"ר מאיר זצ"ל נלב"ע כ"ג שבט
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל ז"ע

